

Дијана Пешић, инспектор – просвјетни савјетник
за специјалну наставу у васпитно-образовним установама за образовање дјеце са сметњама у психофизичком развоју

Извјештај о реализацији групног савјетодавно – инструктивног рада из подручја специјална настава и инклузија школска 2017/2018. година

У периоду од 20. августа до 06. септембра 2018. године реализован је групни савјетодавно-инструктивни рад из подручја специјална настава и инклузија.

Циљ савјетовања

Глобални циљ групног савјетодавно-инструктивног рада јесте унапређење квалитета васпитања и образовања ученика са сметњама у развоју како у посебним установама и одјељењима, тако и у процесу инклузивног образовања.

Оперативни циљеви су:

- Сагледати чињенично стање, идентификовати актуелне тешкоће, те понудити приједлог мјера за отклањање истих.
- Информисати учеснике савјетовања о актуелностима значајним за наредну школску годину.
- Стручно усавршавање дефектолога и наставника.

Програм савјетовања

1. Најава циља и програма савјетовања, упознавање учесника, усаглашавање очекивања учесника савјетовања
2. Запажања инспектора-просвјетног савјетника током претходне године о најчешћим питањима и проблемима у раду
3. Процјена способности и усмјеравање дјеце и омладине са сметњама у развоју са аспекта образовног система
4. Вредновање постигнућа ученика са сметњама у развоју – стручна тема
5. Актуелности и препоруке за наредну школску годину.

Реализација групног савјетодавно – инструктивног рада

Учесници савјетовања

Групни савјетодавно-инструктивни рад из области специјална настава и инклузија реализован је према унапријед дефинисаном плану и програму. Савјетовање је одржано у пет градова, а реализовано је кроз рад са 10 група. Савјетовању су присуствовали дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори, те представници редовних основних школа (наставници разредне и предметне наставе и стручни сарадници). Одзив наставника позиву за савјетовање је био врло добар. Од планираних

166 дефектолога (установе за дјецу са сметњама у развоју, посебна одјељења, стручни сардници у редовним основним школама) савјетовању је присуствовало њих 141 или 84,93%. Што се тиче представника редовних основних школа савјетовању је присуствовало 184 учесника. Планирати број представника основних школа је практично немогуће, јер сви наставници и стручни сардници који имају потребу и желе да добију информације и одговоре на своје дилеме могу присуствовати групном савјетодавно-инструктивном раду. Оквирно је планирано да из сваке школе дође по један представник који би могао дисеминирати информације својим колегама, односно 187 учесника. Међутим анализом листи за евиденцију присуства уочено је да из појединих школа није било представника на савјетовању, док је из других школа присуствовало и по неколико наставника. Стога, проценат од 98,39 присутних представника основних школа морамо узети условно. Од укупно планираних 353 учесника савјетовању је присуствовало 325 или 92,06%.

План савјетовања и учесници

Регија Бијељина - основне школе из Бијељине, Угљевика и Лопара				
Регија Бирач – основне школе из Братунца, Власенице, Зворника, Милића, Осмака, Сребренице и Шековића				
МЈЕСТО	ВРИЈЕМЕ	УЧЕСНИЦИ	Очекивано	Присутно
ЈУ ОШ „Свети Сава“ ЗВОРНИК	22. 8. 2018. у 9 ⁰⁰ часова	Представник основне школе (наставник разредне или предметне наставе, педагог, психолог или социјални радник)	33	40
		Дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори запослени у специјалним одјељењима или као стручни сарадници и други образовни профили који раде у специјалним одјељењима	11	12
Регија Херцеговина – основне школе из Берковића, Билеће, Гацка, Љубиња, Невесиња и Требиња				
Сарајевско – романијска регија – основне школе из Вишеграда, Источне Илиће, Источног Новог Сарајева, Калиновика, Пала, Рогатице, Рудог, Сокоца, Трнова, Хан Пијеска, Фоче и Чајнича				
МЈЕСТО	ВРИЈЕМЕ	УЧЕСНИЦИ	Очекивано	Присутно
ЈУ ОШ „Петар Петровић Његош“ Источно Сарајево	23. 8. 2018. у 9 ⁰⁰ часова	Представник основне школе (наставник разредне или предметне наставе, педагог, психолог или социјални радник)	27	13
		Дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори запослени у специјалним одјељењима или као стручни сарадници и други образовни профили који раде у специјалним одјељењима	15	12
Регија Добој - основне школе из Добоја, Брода, Вукосавља, Дервенте, Доњег Жабара, Модриче, Пелагићева, Петрова, Станара, Теслића и Шамца				
МЈЕСТО	ВРИЈЕМЕ	УЧЕСНИЦИ	Очекивано	Присутно
ЈУ ОШ „Доситеј Обрадовић“ ДОБОЈ	21. 8. 2018. у 11 ⁰⁰ часова	Представник основне школе (наставник разредне или предметне наставе, педагог, психолог или социјални радник)	35	33

ЈУ ОШ „Доситеј Обрадовић“ ДОБОЈ	21. 8. 2018. у 9 ⁰⁰ часова	Дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори запослени у специјалним установама и одјељењима или као стручни сарадници и други образовни профили који раде у специјалним одјељењима /установама	30	23
Регија Приједор (дио регије) – основне школе из Приједора, Козарске Дубице, Костајнице, Крупе на Уни, Новог Града и Оштре Луке				
МЈЕСТО	ВРИЈЕМЕ	УЧЕСНИЦИ	Очекивано	Присутно
ЈУ ЦЕНТАР „Сунце“ ПРИЈЕДОР	28. 8. 2018. у 11 ⁰⁰ часова	Представник основне школе (наставник разредне или предметне наставе, педагог, психолог или социјални радник)	24	24
ЈУ ЦЕНТАР „Сунце“ ПРИЈЕДОР	28. 8. 2018. у 9 ⁰⁰ часова	Дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори запослени у специјалним установама и одјељењима или као стручни сарадници и други образовни профили који раде у специјалним одјељењима /установама	40	34
Регија Бања Лука и дио Регије Приједор – основне школе из Бања Луке, Градишке, Српца, Прњавора, Лакташа, Кнежева, Котор Вароша, Челинца, Мркоњић Града, Шипова, Рибника, Петровца и Језера				
МЈЕСТО	ВРИЈЕМЕ	УЧЕСНИЦИ	Очекивано	Присутно
ЈУ ОШ „Георги Стојков Раковски“ БАЊА ЛУКА	22.8. 2018. у 9 ⁰⁰ часова у 11 ⁰⁰ часова	Представник основне школе (наставник разредне или предметне наставе, педагог, психолог или социјални радник)	68	74
ЈУ ЦЕНТАР „Заштити ме“ БАЊА ЛУКА	5. 9. 2018. у 12 ⁰⁰ часова	Дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори запослени у Центру Заштити ме и други образовни профили који раде у овој установи	40	36
ЈУ “Центар за васпитање и образовање и рехабилитацију слушања и говора“ БАЊА ЛУКА	6. 9. 2018. у 12 ⁰⁰ часова	Дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори запослени у специјалним одјељењима или као стручни сарадници из Бањалуке, Градишке, Српца, Прњавора и Шипова. Дефектолози/специјални едукатори и рехабилитатори запослени у Центру ВОРСГ	30	26
Укупно представника основних школа	Очекивано		187	98,39%
	Присутно		184	
Укупно дефектолога /специјалних едукатора и рехабилитатора			166	84,93%
Укупно			353	92,06%

Услови за рад

Све школе домаћини (њих седам) обезбиједиле су адекватне услове за успјешну реализацију савјетовања и на тај начин дали значајан допринос квалитету самог савјетовања, за шта им исказујемо посебну захвалност. Поред угодних и довољно пространих учионица, рачунара и пројектора у свим школама је било обезбијеђено оствјежење (кафа, сок, вода) за све учеснике.

Реализација програма

Кроз реализацију теме: **Процјена способности и усмјеравање дјецe и омладине са сметњама у развоју са аспекта образовног система** настојали смо учеснике упознати са Правилником о процјени потреба и усмјеравању дјецe и омладине са сметњама у развоју (измјене 2018), односно повезаност легислативе која уређује област образовања са овим правилником. Прецизно и експлицитно је указано на обавезе школе и свих појединаца у процесу процјене ученика. Указано је на обавезу школа да пишу и Центрима за социјални рад достављају Мишљење о ученику у којем се наводи педагошки профил ученика и његов васпитно-образовни статус, те су дата конкретна упутства како написати адекватно мишљење.

Запажања инспектора- просвјетног савјетника током стручно- педагошких увида, али и бројне недоумице и питања упућена од стране наставника издвојили су тему **Вредновање постигнућа ученика са сметњама у развоју** као врло актуелну. Реализацијом ове стручне теме намјера је била ојачати компетенције наставника како би могли да:

- систематски прикупљају податаке у процесу учења и постигнутом нивоу компетенција ученика из: знања, вјештина, способности, самосталности и одговорности према раду, постављених задатака и) васпитних вриједности;
- адекватно прате напредак ученика кроз континуирано уочавање и биљежење запажања о: развоју интереса, мотивације и способности ученика; знањима и постигнућима у усвајању садржаја наставног предмета; односу према раду, постављеним задацима и ва питним вриједностима и постигнутом нивоу компетенција и исхода дефинисаних на ставним планом и програмом;
- што боље оцјењују квалитативну и квантитативну страну учениковог рада и залагања, развоја ученика и постигнути ниво напретка.

Препоруке за наредни период су се односиле на указивање важности познавања и поштовање прописа и норми који дефинишу област образовања и васпитања ученика са сметњама у развоју како бисмо:

- Ученике школовали на начин и по програмима који могу обезбиједити пун развој њихових потенцијала и осигурати континуирано напредовање, а истовремено допринијели да ученици и његови родитељи развију и усвоје реалну слику о ученику на основу које могу планирати будућност.
- Кроз вредновање постигнућа унаприједили процес учења и поучавања и осигурали квалитет свеукупног васпитно -образовног рада.
- Наставници и стручни сарадници, односно школе треба више пажње да посвете стручном усавршавању из области образовања ученика са сметњама. Пожељно је да школе и центри организују за своје наставнике, у складу са могућностима, групна усавршавања, а наставници да јачају своје компетенције по овим

питањима кроз индивидуално стручно усавршавање. Максимално користити властите ресурсе и оне које нуде локалне заједнице.

- И даље развијати и јачати тимски приступ у раду и интензивирати сарадњу са свим појединцима (у самој школи или ван ње) који могу дати допринос унапређењу квалитета рада са ученицима са сметњама.

Најчешћа питања

Учесници савјетовања имали су највише питања у вези са вођењем документације, односно са неусклађеношћу прописаних образаца и потреба. Током рада са свим групама смо се бавили овим питањима (недовољно простора у одјељенским књигама, евиденција реализованих часова у инклузивним одјељењима, одјељенске и матичне књиге и увјерења за ученике који се школују по НПП за лица са аутизмом.....) Остала питања су се углавном тичала конкретних ситуација и немогуће их је у извјештају све поменути, а инспектор – просвјетни савјетник је настојао да сваком наставнику и дефектологу пружи стручну помоћ и савјет.

Закључак

Закључак инспектора–просвјетног савјетника је да су у потпуности остварени оперативни циљеви групног савјетодавно-инструктивног рада из области специјална настава и инклузија, а самим тим направљен је и корак напријед у постизању глобалног циља, тј. унапређење квалитета васпитања и образовања ученика са сметњама у развоју. Сви учесници указали су на значај и потребу реализације групних савјетовања. Значајна већина учесника је оцијенила теме савјетовања као врло актуелне, али хетерогеност група које присуствују савјетовању у смислу различитих занимања, послова и радних задатака, као резултат имају чињеницу да један број учесника савјетовања дијелом остане ускраћен у погледу адекватности стручне теме.

Дијана Пешић, инспектор – просвјетни савјетник